

სასწავლო ლექსიკონები

სასწავლო ლექსიკოგრაფია, როგორც ჟანრი, გასული საუკუნის 40-იან წლებში წარმოიშვა და ლექსიკოგრაფიის ერთ-ერთ წამყვან ჟანრად იქცა დიდ ბრიტანეთში XX საუკუნის მეორე ნახევარში.

სანამ ჟანრის თავისებურებებს და ისტორიას შევეხებით, განვიხილოთ ერთი სიტყვა-სტატია კემბრიჯის სასწავლო ლექსიკონიდან (Cambridge Learner's Dictionary) და ოქსფორდის სასწავლო ლექსიკონიდან (Oxford Advanced learner's Dictionary):

Cambridge Learner's Dictionary

heart / ha:t / *noun*

1 **ORGAN** the organ inside your chest that sends blood around your body

Isabel's heart was beating fast.

heart disease/failure

2 **CENTRE** the centre of something

Her office is in the heart of Tokyo.

3 **the heart of sth**

the most important part of something

We need to get to the heart of the matter.

4 **FEELINGS** someone's deepest feelings and true character

She has a kind heart.

5 **SHAPE** a shape that is used to mean love

See picture shapes

6 **hearts**

playing cards with red, heart shapes on them

კემბრიჯის სასწავლო ლექსიკონი ინგლისური ენის საშუალო (intermediate) ან საშუალოზე დაბალ დონეზე (pre-intermediate) მცოდნეებისათვის არის განკუთვნილი, ოქსფორდის სასწავლო ლექსიკონი კი ინგლისური ენის საშუალოზე უფრო მაღალ დონეზე (advanced) მცოდნე მომხმარებელზეა გათვლილი.

Oxford Advanced Learner's Dictionary

heart

PART OF BODY

1 the organ in the chest that sends blood around the body, usually on the left in humans:

// The patient's heart stopped beating for a few seconds. // heart trouble / failure // to have a weak heart // I could feel my heart pounding in my chest (= because of excitement etc.)

2 (literary) the outside part of the chest where the heart is: // She clasped the photo to her heart.

FEELINGS / EMOTIONS

3 the place in a person where the feelings and emotions are thought to be, especially those connected with love:

// She has a kind heart. // Have you no heart? // He returned with a heavy heart (= sad). // Her novels tend to deal with affairs of the heart.

-HEARTED

4 (in adjectives) having the type of character or personality mentioned:

// cold-hearted // kind-hearted

IMPORTANT PART

5 heart (of sth) the most important part of sth:

// the heart of the matter / problem // The committee's report went to the heart of the government's dilemma. // The distinction between right and wrong lies at the heart of all questions of morality.

CENTRE

6 heart (of sth) the part that is in the centre of sth:

// a quiet hotel in the very heart of the city

OF CABBAGE

7[C] the smaller leaves in the middle of a cabbage, lettuce, etc.

SHAPE

8[C] a thing shaped like a heart, often red and used as a symbol of love:

// The words 'I love you' were written inside a big red heart.

IN CARD GAMES

9 hearts [pl] one of the four sets of cards (called suits) in a pack / deck of cards, with red heart symbols on them:

// the queen of hearts

თუ ამ სიტყვა-სტატიებს შევადარებთ იმავე სიტყვის (heart) სალექსიკონო სტატიას დიდ განმარტებით ლექსიკონში, რომლის ნიმუშად წარმოდგენილი იყო ოქსფორდის ინგლისური ენის ლექსიკონი (Oxford English Dictionary on historical principles) დავინახავთ რამდენიმე თვალშისაცემ განსხვავებას:

1. პოლისემიური მნიშვნელობების რაოდენობა. თუ ოქსფორდის დიდ ლექსიკონში სიტყვის heart 30 მნიშვნელობაა განმარტებული, სასწავლო ლექსიკონებში პოლისემიურ მნიშვნელობები არის 6 და 9.
2. ის ლექსიკა, რომლითაც სიტყვის მნიშვნელობებია განმარტებული დიდ ლექსიკონში და სასწავლო ლექსიკონებში. დიდ ლექსიკონში მნიშვნელობათა განსამარტავად საკმაოდ რთული ლექსიკაა გამოყენებული. მაგ.
The hollow muscular or otherwise contractile organ which, by its dilatation and contraction, keeps up the circulation of the blood in the vascular system of an animal.
სასწავლო ლექსიკონებში იგივე მნიშვნელობა ბევრად მარტივადაა გადმოცემული: *the organ inside your chest that sends blood around your body.*
3. ასეთივე მარტივი ლექსიკაა საილუსტრაციო ფრაზებსა და წინადადებებში.
4. საილუსტრაციო ფრაზები და წინადადებები უფრო მოკლეა, ვიდრე დიდ განმარტებით ლექსიკონში. კონტექსტებს არა აქვს მითითებული წყარო და თარიღი.
5. სალექსიკონო სიტყვა-სტატიაში არ არის წარმოდგენილი სიტყვის ეტიმოლოგია (თუმცა მოგვიანებით, სასწავლო ლექსიკონების ელექტრონულ და ონლაინ-ვერსიებში ეს კომპონენტი დაემატა).

განსხვავებით დიდი განმარტებითი ლექსიკონებისგან, რომელთა მიზანია ენის მთელი ლექსიკური ფონდის აღწერა, სიტყვის პოლისემიური მნიშვნელობების, იდიომატური გამოთქმების სრულად აღწერა, სასწავლო ლექსიკონებში შედის ენის ლექსიკური ფონდის მხოლოდ ნაწილი, შედის ყველაზე ხშირად ხმარებული სიტყვები, სიტყვების ყველაზე ხშირად ხმარებული მნიშვნელობები, ფრაზეოლოგიური ერთეულები და სხვა.

სასწავლო ლექსიკოგრაფიის განვითარება დაკავშირებულია ისეთ ცნობილ ბრიტანელ მეცნიერთა სახელებთან, როგორებიც არიან: ჰაროლდ პალმერი, ალბერტ ჰორნბი და მაიკლ უესტი. ამ ჟანრის განვითარებას ბიძგი მისცა ინგლისური ენის შესწავლისადმი გაზრდილმა ინტერესმა მთელს მსოფლიოში, რამაც საფუძველი ჩაუყარა მეცნიერულ მიდგომას ენების, განსაკუთრებით კი - ინგლისური ენის სწავლებისადმი. პირველი სასწავლო ლექსიკონები იაპონიაში შეიქმნა ტოკიოს „ინგლისური ენის სწავლების სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში“, რომლის დირექტორი 1923 - 1936 წლებში ჰაროლდ პალმერი იყო.

1927 წელს ზემოხსენებულ სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტს დაევალი ინგლისური ენის „ლექსიკური მინიმუმის“ შემუშავება (controlled vocabulary). ლექსიკურ მინიმუმში უნდა შესულიყო ის სიტყვები (1000 - 2000 სიტყვა), რომელთა ცოდნაც ენის შემსწავლელს ყოველდღიური კომუნიკაციის დამყარების საშუალებას მისცემდა. მეცნიერებმა სხვადასხვა მეთოდი შეიმუშავეს „ლექსიკური მინიმუმის“ დასადგენად. ცნობილია, მაგალითად, ჩ. ოგდენის ე.წ. „ბეისიკ ინგლიშ“ (basic English), მის მიერ შემოთავაზებული 850 სიტყვისაგან შემდგარი გამარტივებული ინგლისური ენა და მისი სწავლების სისტემა.

„ლექსიკური მინიმუმის“ შესაქმნელ მეთოდებს შორის გამოიკვეთა ორი ძირითადი მიმართულება: „ობიექტური რაოდენობრივი მეთოდი“ და „სუბიექტური მეთოდი“.

„ობიექტური რაოდენობრივი მეთოდის“ წარმომადგენლები იყვნენ ამერიკელი ლინგვისტები კოლუმბიის უნივერსიტეტის პროფესორის, ედუარდ თორნდაიკის ხელმძღვანელობით. ეს მეთოდი რაოდენობრივ პრინციპს ეყრდნობოდა და 4 მილიონი სიტყვის შემცველ ტექსტში ითვლიდა და არჩევდა ყველაზე ხშირად ხმარებულ სიტყვებს. თორნდაიკმა შექმნა ასეთი სიტყვების სია (1921), რომელიც დიდი პოპულარობით სარგებლობდა ინგლისური ენის, როგორც უცხო ენის, მასწავლებლებში. ამ მეთოდს დაუპირისპირდა ჰაროლდ პალმერის მეთოდი, ე.წ.

„სუბიექტური მეთოდი“. ჰ. პალმერი ღრმად იყო დარწმუნებული, რომ ამგვარი ლექსიკური მინიმუმის შერჩევასა და დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა მასწავლებლების გამოცდილების გათვალისწინებას და მკვლევრის პირად / სუბიექტურ მოსაზრებას ამა თუ იმ სიტყვის მნიშვნელობისა და ღირებულების შესახებ. 1937 წელს კარნეგის კონფერენციაზე შეჯერდა ეს ორი მიდგომა და გადაწყდა მინიმალური ლექსიკის შესარჩევად როგორც სიტყვების სიხშირის, ისე პედაგოგების გამოცდილების გამოყენება.

მაშასადამე, „ლექსიკური მინიმუმი“ თავდაპირველად პედაგოგიური მიზნებით შეიქმნა ინგლისურის, როგორც უცხო ენის, სწავლებისათვის. მოგვიანებით, ეს სიტყვები იქცა სასწავლო ტიპის ლექსიკონების შექმნის „საშენ აგურებად“.

1935 წელს მაიკლ უესტმა და ენდიკოტმა გამოსცეს *The New Method English Dictionary*, რომელშიც 24.000 სიტყვა განმარტებული იყო 1.923 სიტყვით. 1940 წელს გამოვიდა ჩ. ოგდენის *General Basic English Dictionary*, რომელშიც 20.000 სიტყვა განმარტებული იყო „ბეისიკ ინგლიშის“ 850 სიტყვით. 1942 წელს გამოვიდა ბრიტანელი მეცნიერის ალბერტ ჰორნბის ლექსიკონი „ინგლისური ენის იდიომატური და სინტაქსური ლექსიკონი“ (*Idiomatic and Syntactic English Dictionary*), რომელმაც სასწავლო ლექსიკონების განვითარებას დაუდო სათავე. ეს იყო პირველი თაობის სასწავლო ლექსიკონები, მათში 20.000 ან მეტი ინგლისური სიტყვა განმარტებოდა 1500 - 2000 სიტყვის მეშვეობით.

გასული საუკუნის 80-იან წლებში ელექტრონული კორპუსების განვითარებამ წარმოშვა მეორე თაობის სასწავლო ლექსიკონები, რომელთა პირველი ნიმუში კობილდის ინგლისური ენის ლექსიკონი იყო. ლექსიკონი შეადგინეს ბირმინგემის უნივერსიტეტში ჯონ სინკლერის ხელმძღვანელობით და მასზე მუშაობის ყოველი ეტაპი (მონაცემთა შეგროვება, მონაცემთა დამუშავება და სხვა) ეფუძნებოდა ამავე უნივერსიტეტში შექმნილ კორპუსს. ამ პერიოდიდან ელექტრონული კორპუსები და სიხშირული პრინციპით შერჩეული სალექსიკონო მასალა (სიტყვები,

მნიშვნელობები, შესიტყვებები, ფრაზული ზმნები, იდიომები, საილუსტრაციო ფრაზები და წინადადებები) იქცა სასწავლო ლექსიკოგრაფიის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ნიშან-თვისებად.

დიდი ხნის განმავლობაში სასწავლო ლექსიკონებად ითვლებოდა მხოლოდ ერთენოვანი განმარტებითი ლექსიკონები. ინგლისური ენის სასწავლო ლექსიკონებს შორის ყველაზე ავტორიტეტული და სარწმუნო აკადემიური ლექსიკონებია „დიდ ხუთეულად“ (Big Five) წოდებული შემდეგი ლექსიკონები: ოქსფორდის სასწავლო ლექსიკონი ენის მაღალი დონის შემსწავლელთათვის (Oxford Advanced Learner's Dictionary), კემბრიჯის ინგლისური ენის საერთაშორისო ლექსიკონი (The Cambridge International Dictionary of English), კოლინზის კობილდის ინგლისური ენის ლექსიკონი (The Collins COBUILD English Language Dictionary), ლონგმენის თანამედროვე ინგლისური ენის ლექსიკონი (The Longman Dictionary of Contemporary English) და მაკმილანის ინგლისური ენის ლექსიკონი (The Macmillan English Dictionary).

ოქსფორდის ლექსიკონი ალბერტ ჰორნბის ზემოხსენებული სასწავლო ლექსიკონის მემკვიდრეა. იგი ოქსფორდის უნივერსიტეტის გამომცემლობამ შეიძინა და მას შემდეგ სწორედ ამ სახელითაა ცნობილი. დღეისათვის ეს ლექსიკონი შეიცავს 80.000 სიტყვა-სტატიას, რომელიც 3.000 სიტყვით არის განმარტებული. ე.წ. ოქსფორდის 3000 (Oxford 3000) მნიშვნელოვანი სიტყვანია, რომლის შერჩევაზეც სპეციალისტთა 70-კაციანი ჯგუფი მუშაობდა. ამ სიტყვანის შერჩევისას ითვალისწინებდნენ არა მხოლოდ სიტყვების გამოყენების სიხშირეს, არამედ მათ მიერ სხვა სიტყვების მნიშვნელობების განმარტების უნარს.

ოქსფორდის ლექსიკონს აქვს ელექტრონული ვერსია კომპაქტ-დისკზე და ონლაინ-ვერსია შემდეგ მისამართზე: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>

ოქსფორდის სასწავლო ლექსიკონი დიდი ხნის განმავლობაში ერთადერთი სასწავლო ლექსიკონი იყო.

1978 წელს პირველად გამოიცა ლონგმენის ლექსიკონი, რომელიც 55.000 სიტყვა-სტატიას მოიცავდა. ლექსიკონის დეფინიციებში გამოყენებულია 3.000 სიტყვა, ხოლო თავად ეს სიტყვები ლექსიკონის მაკროსტრუქტურაში წითელი ფერითაა გამოყოფილი. მომდევნო წლებში ლონგმენის ლექსიკონის რამდენიმე გამოცემა დაიბეჭდა და შეიქმნა ელექტრონული და ონლაინ-ვერსიები. ლონგმენის ლექსიკონის ონლაინ-ვერსია ინტერნეტში განთავსებულია შემდეგ მისამართზე:

<https://www.ldoceonline.com/>

კოლინზის კობილდის ლექსიკონი 1987 წელს გამოიცა. ლექსიკონი შეიქმნა ბირმინგემში ჯონ სინკლერის ხელმძღვანელობით და, როგორც უკვე აღინიშნა, ის იყო პირველი კორპუსული სასწავლო ლექსიკონი, რომელიც მთლიანად კორპუსულ მასალას დაეფუძნა. კობილდის ლექსიკონმა სასწავლო ლექსიკოგრაფიაში დაამკვიდრა ელექტრონული კორპუსის გამოყენება, როგორც ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პრინციპი.

კობილდის ლექსიკონი ინტერნეტში განთავსებულია შემდეგ მისამართზე:

<https://www.collinsdictionary.com/>

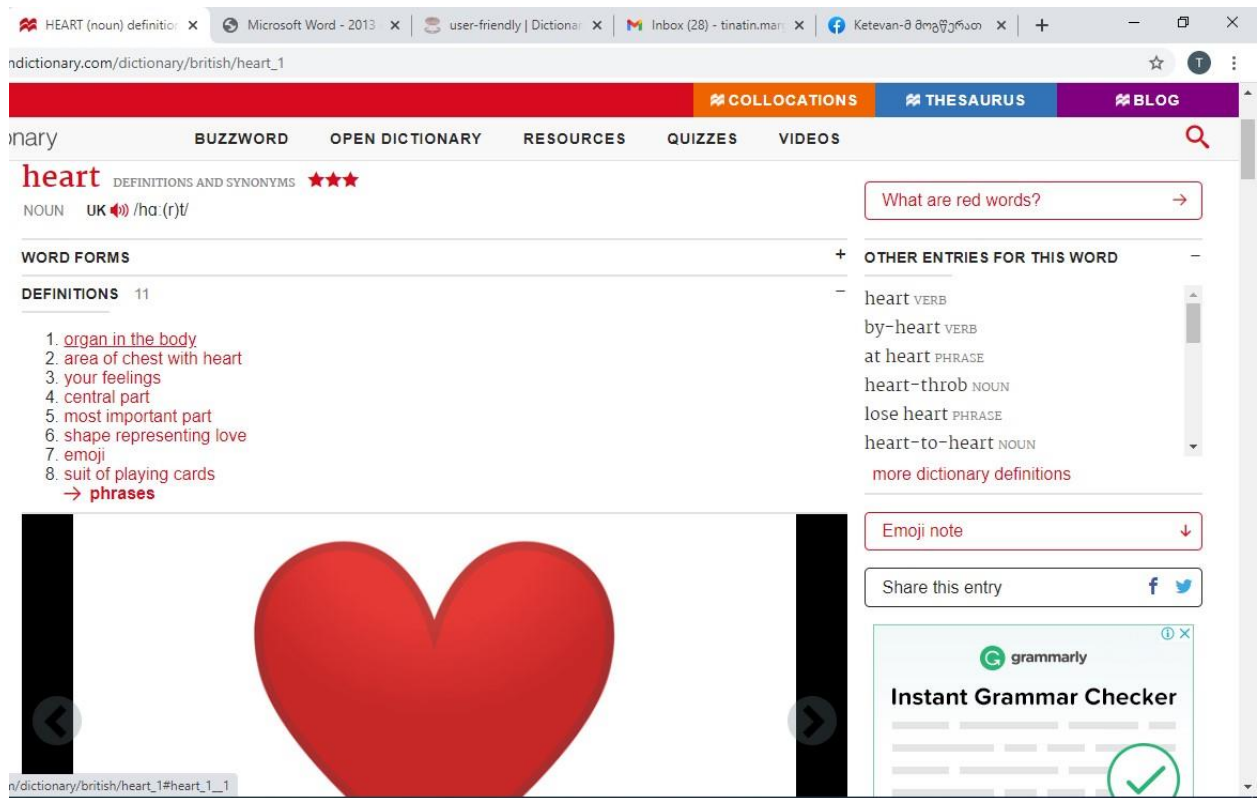
1995 წელს პირველად გამოიცა კემბრიჯის სასწავლო ლექსიკონი, რომლის 50.000 სიტყვა-სტატია 2.000 სიტყვით იყო განმარტებული.

აღნიშნული ლექსიკონის ინტერნეტ-მისამართია: <https://dictionary.cambridge.org/>

მაკმილანის ლექსიკონი სასწავლო ლექსიკონების ბაზარზე 2002 წელს შემოვიდა. ლექსიკონს ჰქონდა როგორც ბრიტანული, ისე ამერიკული გამოცემა, პირველად სასწავლო ლექსიკოგრაფიის ისტორიაში. მაკმილანის ლექსიკონი დიდ ყურადღებას აქცევს სალექსიკონო სიტყვა-სტატიაში შესიტყვებების შეტანას, ლექსიკონში არის გამოყოფილი სპეციალური ბლოკები იმ სიტყვებისათვის, რომლებიც ყველაზე ხშირად იხმარება მოცემულ სასათაურო სიტყვასთან.

მაგალითად, სიტყვა-სტატიაში *background* შეტანილია: *cultural, disadvantaged, educational, ethnic, middle-class, privileged* და სხვა.

მაკმილანის ლექსიკონის ელექტრონულ და ონლაინ-ვერსიებს აქვს ე.წ. მენიუს ფუნქცია (იხ. სურათი 1). სალექსიკონო სიტყვა-სტატიის თავში ერთადაა გამოტანილი სიტყვის ყველა პოლისემიური მნიშვნელობა, რაც მკითხველს საშუალებას აძლევს ერთად ნახოს ყველა მნიშვნელობა. კურსორის მიტანით და დაწკაპუნებით, მენიუდან შესაძლებელია ცალკეულ მნიშვნელობაზე გადასვლა.

სურათი 1.

მაკმილანის ლექსიკონი ინტერნეტში განთავსებულია შემდეგ მისამართზე: <https://www.macmillandictionary.com/>

ზემოხსენებული სასწავლო ლექსიკონები ცნობილია შემდეგი აბრევიაციებით:

Oxford Advanced Learner's Dictionary – OALD

Longman Dictionary of Contemporary English – LDOCE

Collins COBUILD English Language Dictionary – COB

Cambridge International Dictionary of English – CIDE

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners - MEDAL

სასწავლო ლექსიკონები ეფუძნება შემდეგ ძირითად პრინციპებს:

1. ლექსიკონში შესულია ყველაზე ხშირად ხმარებული სიტყვები და ამ სიტყვების ყველაზე ხშირად ხმარებული მნიშვნელობები, შესიტყვებები, ფრაზეოლოგიური ერთეულები;
2. ლექსიკონში, უმეტეს შემთხვევაში, არ შედის მოძველებული და არქაული სიტყვები, ასევე სიტყვების მოძველებული და არქაული მნიშვნელობები;
3. ლექსიკონში გამოყენებულია მარტივი ლექსიკა, სალექსიკონო დეფინიციები შექმნილია სხვადასხვა რაოდენობის სიტყვებით, 1.500-დან 3.000 სიტყვამდე;
4. ლექსიკონში არ არის შეტანილი ეტიმოლოგიები;
5. ლექსიკონი მთლიანად ეფუძნება ელექტრონულ კორპუსებს;
6. სასწავლო ლექსიკონებს, როგორც წესი, აქვთ ელექტრონული და ონლაინ-ვერსიები;
7. სასწავლო ელექტრონულ და ონლაინ-ლექსიკონებში გამოყენებულია სხვადასხვა ფერისა და ზომის შრიფტები, რათა მასალა უფრო ადვილად აღსაქმელი გახდეს მომხმარებლისთვის (იხ. სურათი 2);

Oxford Advanced Learner's Dictionary : Dictionary Section

Oxford Advanced Learner's Compass

Dictionary Wordfinder Cultural Guide Oxford Genie

SEARCH FOR father

Headwords father

city father
Father Christmas
father figure
father-in-law
Father's Day
Father Time
founding father
Holy Father

Idioms
like father, like son
from father to

ADVANCED SEARCH
EXERCISES
OXFORD 3000
KNOW HOW

father / ˈfɑːðə(r); NAmE / noun, verb

■ noun

1 a male parent of a child or an animal; a person who is acting as the father to a child: *Ben's a wonderful father.* • *You've been like a father to me.* • *Our new boss is a father of three* (= he has three children). • *He was a wonderful father to both his natural and adopted children.* • (old-fashioned) *Father, I cannot lie to you.*
—see also **GODFATHER**, **GRANDFATHER**, **STEPFATHER**

2 **fathers** [pl.] (literary) a person's **ANCESTORS** (= people who are related to you who lived in the past): *the land of our fathers*
—see also **FOREFATHERS**

3 **father (of sth)** the first man to introduce a new way of thinking about sth or of doing sth: *Henry Moore is considered to be the father of modern British sculpture.*

Word origin
father
Old English *fæder*, of Germanic origin; related to Dutch *vader* and German *Vater*, from an Indo-European root shared by Latin *pater* and Greek

Example sentences
Jake's father had also been a doctor (= both Jake and his father were doctors).
mv father and mother

Wordfinder
father ⇒ **FAMILY**

Larger | Smaller | Practice | Pronounce | Copy | Print

სურათი 2.

8. სასწავლო ლექსიკონებს ახლავს ილუსტრაციები (იხ. სურათი 3);

Oxford Advanced Learner's Dictionary : Dictionary Section

Oxford Advanced Learner's Compass

Dictionary Wordfinder Cultural Guide Oxford Genie

SEARCH FOR father

Headwords father

city father
Father Christmas
father figure
father-in-law
Father's Day
Father Time
founding father
Holy Father

Idioms
like father, like son
from father to

ADVANCED SEARCH
EXERCISES
OXFORD 3000
KNOW HOW

Father Christmas

'Father Christmas (BrE) (also **'Santa Claus** NAmE, BrE)
noun
an imaginary old man with red clothes and a long white beard. Parents tell small children that he brings them presents at Christmas.

FOR MORE INFORMATION SEE THE CULTURAL GUIDE

'father figure noun
an older man that sb respects because he will advise and help them like a father

father-hood / ˈfɑːðəhʊd; NAmE / -ðəhʊd/
noun

Word origin
Father Christmas
of obscure origin. His conventionalized image is comparatively recent; in late medieval Europe he became identified with St Nicholas (Santa Claus); in

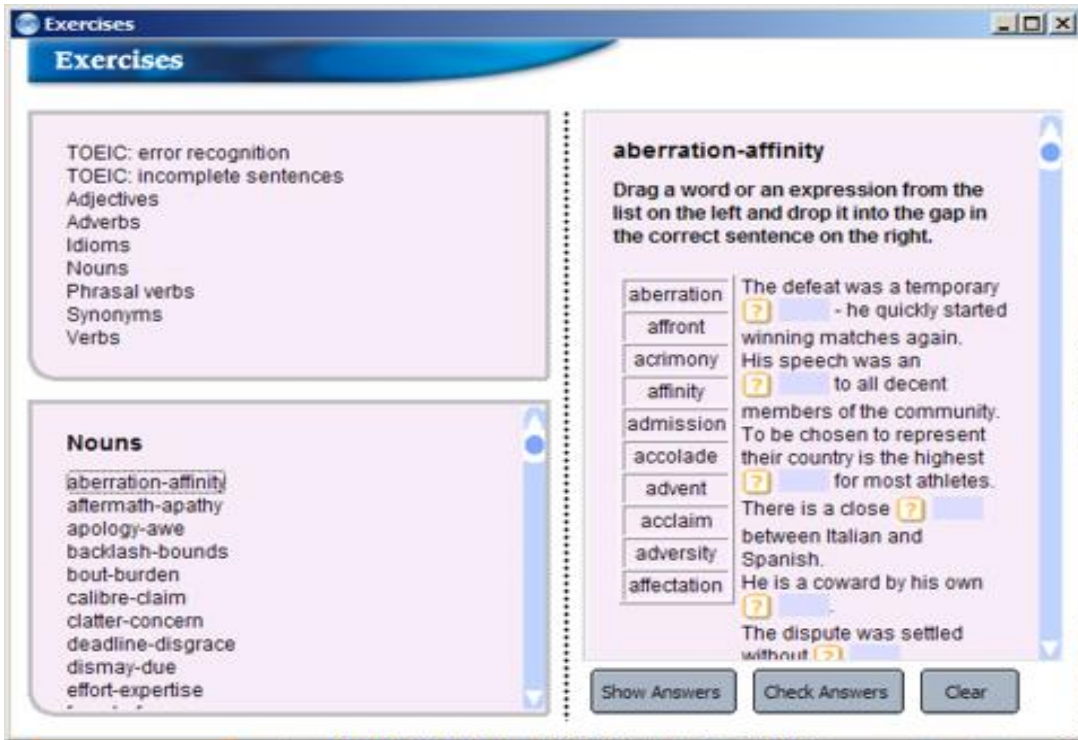
Example sentences

Wordfinder
Christmas
other Christian celebrations ⇒ **CHRISTIAN**
- December 25: Christmas day

Larger | Smaller | Practice | Pronounce | Copy | Print

სურათი 3.

9. ელექტრონულ და ონლაინ-ლექსიკონებს დართული აქვს ლექსიკური სავარჯიშოები ლექსიკონში შეტანილი სიტყვებისა და ფრაზეოლოგიური ერთეულების უკეთ შესწავლისა და უკეთ დამახსოვრებისათვის (იხ. სურათი 4).

სურათი 4.

2008 წელს გამოიცა პირველი ამერიკული სასწავლო ლექსიკონი, რომელიც მერიემ-უებსტერმა გამოსცა. ლექსიკონის ინტერნეტ-ვერსია განთავსებულია შემდეგ მისამართზე: <https://www.learnersdictionary.com>

როგორც უკვე აღინიშნა, დიდი ხნის განმავლობაში სასწავლო ლექსიკონებად ითვლებოდა მხოლოდ განმარტებითი ლექსიკონები. უკანასკნელ წლებში ენათმეცნიერები და განათლების სფეროს წარმომადგენლები ალაპარაკდნენ ორენოვანი სასწავლო ლექსიკონების დიდ საჭიროებაზე და მათს განსაკუთრებულ მნიშვნელობაზე უცხო ენების სწავლების საქმეში. მრავალ ქვეყანაში, როგორც ევროპაში, ისე აზიაში, ჩატარდა ექსპერიმენტები სკოლებსა და უმაღლეს

სასწავლებლებში, რომლის მიზანი იყო იმის გამოვლენა, თუ რომელი ტიპის ლექსიკონია უფრო ეფექტური ახალი სიტყვების, ზოგადად უცხო ენის ლექსიკის ათვისების საქმეში. როგორც მრავალი ექსპერიმენტით დადასტურდა, ორენოვანი ლექსიკონები უფრო ეფექტური აღმოჩნდა, განსაკუთრებით ახალი სიტყვების დამახსოვრებისა (retention) და მათი სწორ კონტექსტში გამოყენების (production) თვალსაზრისით. ამ ექსპერიმენტებმა დიდად წახალისა ორენოვანი სასწავლო ლექსიკონების შექმნა.

2019 წელს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ლექსიკოგრაფიის ცენტრმა გამოსცა „ინგლისურ-ქართული სასწავლო ლექსიკონი“ - English-Georgian Learner's Dictionary (იხ. სურათი 5). ლექსიკონი შეიქმნა იმ გუნდის მიერ, რომელმაც 1995 – 2014 წლებში მოამზადა და გამოსცა „დიდი ინგლისურ-ქართული ლექსიკონის“ 14 ტომი და შემდგომ მისი ონლაინ-ვერსია (www.dict.ge). სასწავლო ლექსიკონში შევიდა 30.000 ყველაზე ხშირად ხმარებული ინგლისური სიტყვა, ამ სიტყვების ყველაზე ხშირად ხმარებული მნიშვნელობები, ფრაზული ზმნები, ფრაზეოლოგიური ერთეულები. ლექსიკონის სიტყვა-სტატიების საილუსტრაციო ფრაზებსა და წინადადებებში, უმეტესწილად, გამოყენებულია უფრო მარტივი ლექსიკა, ვიდრე დიდი ინგლისურ-ქართული ლექსიკონის მაგალითებში. იგეგმება ინგლისურ-ქართული სასწავლო ლექსიკონის ონლაინ-ვერსიის შექმნა, რომელიც 2021 წელს განთავსდება ინტერნეტში.

სურათი 5.

უპასუხეთ შემდეგ კითხვებს:

1. როდის ჩაისახა სასწავლო ლექსიკოგრაფია როგორც ჟანრი?
2. რა განსხვავებები და კანონზომიერებები შეიძლება შევამჩნიოთ, თუ ერთმანეთს შევადარებთ სიტყვა-სტატიას **heart** („გული“) „კემბრიჯის სასწავლო ლექსიკონიდან“ და „ოქსფორდის სასწავლო ლექსიკონიდან“ ერთი მხრივ, და „ოქსფორდის ინგლისური ენის ლექსიკონიდან“ მეორე მხრივ? ჩამოთვალეთ ზოგიერთი მათგანი.
3. რა „დოზით“ არის შეტანილი ენის ლექსიკური ფონდი სასწავლო ლექსიკონებში?
4. ვინ არიან ბრიტანელი მეცნიერები, რომელთა სახელებთანაც დაკავშირებულია სასწავლო ლექსიკოგრაფიის განვითარება?
5. რამ მისცა ბიძგი სასწავლო ლექსიკოგრაფიის განვითარებას?
6. რას წარმოადგენს ენის ე.წ. „ლექსიკური მინიმუმი“ (controlled vocabulary) და რა მიზნებისთვის არის საჭირო მისი განსაზღვრა?
7. დაახლოებით რამდენი სიტყვა უნდა შედიოდეს „ლექსიკურ მინიმუმში“?
8. ლექსიკური მინიმუმის შექმნის რომელი ორი ძირითადი მეთოდი შეგიძლიათ დაასახელოთ?
9. რომელი ლექსიკონები შედის ავტორიტეტულ სასწავლო ლექსიკონთა „დიდ ხუთეულში“ (Big Five)?
10. პირველად რომელი სასწავლო ლექსიკონი შეიქმნა მთლიანად კორპუსული მონაცემების საფუძველზე?
11. რომელი ელექტრონული და/ან ონლაინ-ლექსიკონების დასახელება შეგიძლიათ? რომელ მათგანს იყენებთ ყველაზე ხშირად პირადად თქვენ?
12. რა უპირატესობები აქვს ლექსიკონების შექმნას კორპუსული მონაცემების საფუძველზე?
13. რა ძირითად პრინციპებს ეფუძნება სასწავლო ლექსიკონები?
14. რა ტენდენცია შეინიშნება უკანასკნელ წლებში ორენოვანი სასწავლო ლექსიკონების მნიშვნელობის შეფასების თვალსაზრისით? რამდენად ასაბუთებს ორენოვანი ლექსიკონებისადმი ამ ახლებურ მიდგომას მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში ჩატარებული ექსპერიმენტები?

15. რა ეწოდება ლექსიკონს, რომელიც თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ლექსიკოგრაფიის ცენტრმა 2019 წელს გამოსცა? რამდენი სიტყვა შედის ამ ლექსიკონში?